

10160

La

Setmanada de Obra

Milla

COLECCIÓ DE MONÓLECHS. — SEGONA FORNADA

OBRA 6

La setmanada del obrer

Monólech dramàtic en prosa

original de

LLUIS MILLÀ

Premiat en lo Certàmen de «Catalunya Artística», 1901

LLIBRERÍA MILLÀ

Carrer Sant Pau, 21. — Barcelona

1909

EXAMEN DE LOS AUTORES - SECCION DE AUTORES
1910

PERSONATGES

—=—

JAUME. Sr. Borrás.
UNA VEU DE NENA.

=====

Epoca, are.
Dreta y esquerra, la del actor.

Es propietat del autor que 's reserva tots els drets que la ley li concedeix. La *Sociedad de Autores Españoles* es l'encarregada de cobrar els drets de representació.

ESCENA

Sala de pobre apariencia. Porta al fons y laterals. Mobles senzills, pero ben cuidats. Calaixera, taula ab candelero encés, cadiras de palla y cuadros per las parets.

JAUME, paleta d'uns 30 anys, ab roba del treball, surt pel fons y va á seurer prop la taula. Pausa.

JAUME.—He jugat y he perdut. Ja está dit tot. Aquest es el fet. No m'espanta confesarho, no. Lo que m'esgarrifa, son las consecuencias. Tinch la nena al llit ab una gástica. La dona espera la meva setmanada per anar á comprar una medecina molt cara que ha receptat lo metge com á recurs extrém.

Al forn se deuen els pans de tota la setmana y al adroguer els atrassos d'un mes que hi estat sense feyna. L'amo de la casa vindrá demá sens falta, qu'es comensament de mes, y encare li debém l'altra mesada.

Donchs ab aquest estat de cosas, jo, el cap de casa, casat y pare de familia; jo, que tota la setmana he robat al meu cos horas de descans per no perdre un quart de jornal; jo, que he malmenjat per estalviar un ral; jo, que he exposat la vida saltant per bastidas y ponts-volants de l'obra per defensar la setmanada, l'he perduda á la mitja hora de cobrarla.

Tot l'acopi de bondat, de bon home, que he fet en lo transcurs de sis jornals ben complerts, ha quedat destruit en poch moments devant d'una taula coberta de panyo vert, voltejada d'homes ab mirada fixa en un joch de cartas finas treballadas ab mans lleugeras.

Tot ho he perdut.

¡Soch un miserable!

(Pausa curta)

No tinch disculpa ni mereixo perdó de cap mena.

Pe 'ls anys que tinch y per las meas obligacions de marit y pare, no soch cap noy: y ab tot, com un noy m'he deixat enganyar.

¿Enganyar? Mal dit. No m'ha enganyat ningú. M'he enganyat jo mateix. Ningú hi ha pres part en la meva tontería.

He sigut jo sol qui no ha comprés que 'l diner que tant costa de guanyar, no deu exposarse á una girada de cartas més ó menos legal dins els incidents del joch.

El diner es anónim. Sí. Lo mateix serveix per pagar una infamia que per un premi á la virtut. Las mateixas monedas de plata que jo he perdut demunt del tapet vert, potser á horas d'ara serveixén per paga d'una luxuria y demá servirán pel desempeñyo d'un farcell de roba.

Tot aixó es gran vritat, sí: pero per la mateixa rahó de que 'l diner no te entranyas, precís es que las tingan els homes

Tota cantitat guanyada de mica en mica, apilotada ab suhor del front, no deu esser exposada al capritxo

d'una carta més ó menos tardana ó á la tombarella d'un dau que fa guanyar ó perdre.

Lo mal es que tot aixó s'ha de pensar ab calma y allí al joch, tot es nerviós, concentrat en un sol pensament, pendrens els diners d'un al altre.

¡Que 'n fan de passadas y repassadas las monedas! La sort tan aviat se decanta á la dreta com á la esquerra.

Els ulls dels jugadors brillejan, los seus cabells cauhen lacis, la boca no enrahona pero sempre está seca, sedenta. Las galdas vermellejan y palideixen d'estona en estona fins que quedan ab tacas de violeta morta. Las orelles afinan fots los remors. El cor glateix ab doble forsa, pero ab irregularitat. Las camas se mantenen fortas. Los brassos no saben fer més cosa que moviments rápits.

S'encenen molts cigarrillos y se n'apuran pochs. El pensament no fabrica més que idees supersticioses per endevinar jugadas. Al jugador que li falla la *martingala* que segueix, junta las cejas ab rabia y ofega un renech.

Al que la sort li es propicia, dibuixa en sos llabis una rialleta que reprimeix tant com pot per no ofendre als demés y declarar sa ganancia.

Qui pert, renega; qui guanya calla.

Hi ha qui mostra gran tranquil·tat d'ànim y cada vegada que li surt de revés, sense ésser vist se clava las unglas en la carn fins á ensangrentarse 'l pit. Tot l'espai de la sala del joch, es suós, imantat d'afany.

Se necessita molta forsa de voluntat per separarse de la taula verda.

Aixó es lo que m'ha passat á mi.

Si 'm fan dir perque he entrat á jugar, no sabré pas que respondre.

Per pura casualitat he anat al café y insensiblement m'hi he encaminat á la saleta del joch. Tallaban al *monte*.

La banca anava de *malas*. Tots los *punts* guanyaban. Semblava talment que an els diners del banquer tothom hi tenia dret.

Carta que 's veyá carregada, carta que sortia en contra de la banca.

Tallaban sense *porta*.

Probém sort, he dit jo. Arriesguem una pesseta.

Apunto, y guanyo.

Posan un *elijan*, y torno á guanyar.

Tot ho veyá de color bonich Feyna de cobrar y res més. La cosa més fácil del mon. A la tercera jugada ja guanyaba dos duros.

¡Dos duros!

Très jornals de deu horas á l'obra. ¡Quina sort!

No volia pas guanyar més, no.

Ja estava á punt de retirarme, pero la mateixa facilitat del guany, me deya á cau d'orella:—No sigas cobart. La sort está de ton costat: aprofitala. ¿Total qué pots perdre? Lo que has guanyat ab tanta lleugeresa. Aprofita la ratxada, no siguis tonto.

Y feta aquesta determinació, de pesseta en pesseta, he anat perdent tot lo guany de las primeras jugadas, y á més un duro de la setmanada.

Es precís fer la pau, he dit llavors: sí, sí. La pau y res més.

Y ab dalit, ab afany, ab frisansa, ab desconcert

d'idees he anat jugant, jugant, olvidantme de la meva filleta malalta, de las necessitats de casa y fins de mi mateix.

Ja no era l'home que jugaba per voluntat; era la fera que 's veyá acorralada dins d'un cau cada vegada més estret y sense fugida.

Ja era jo un d'aquells que ab foch als ulls, cabells lácis, galtas amoratadas y gola sedenta, encenent cigarrillos que no s'apuran may, buscaba la sort en las supersticions propias del jugador empedernit.

«Qui juga per necessitat pert per obligació» diu l'adagi. Jo n he tocat la proba.

He quedat sense un céntim. ¡Tota la setmanada perduda! La mateixa forsa, el mateix imán que pochs moments abans me retenían á la taula, al quedarme sense cap diner, m'ha retxassat, m'ha escupit ab fástich per fer espay á un nou jugador que volía probar fortuna en lo meu lloch de desgracia.

En aquell moment, tota la suor que amarava el meu cos se m'ha gelat entre pell y roba deixantme com momificat, sense voluntat de pensament, sense noció d'home.

De cop, fent un esforç de nervis, he tornat á vida: una vida que no era la meva. Una vida delirosa, boja,

Jo may he robat res á ningú. Ni en los moments més apurats de ma existència m'ha passat pel cap l'idea del robo. No, may. Donchs be, jo, l'home honrat, devant per devant d'aquell munt de pessetas brillajant damunt la taula, m'he cegat de tal modo, que si la casualitat no fa que un mosso del café, interceptantme 'l pas, m'ha fet tornar á la rahó, dret anava á pegar grapada al pilot de plata del banquer per

recuperar la meva setmanada á despit de tots els concurrents.

Quan he comprés lo que anava á fer, ¡quina vergonya me n'he donat! Ab tot y que ningú feya cas de mi, creya que tothom me miraba

¡No sabia ahont amagarme!

Fugia de mi mateix ab horror de pensament.

No sé com m'he trobat al mitg del carrer. L'ayret de la vesprada m'ha refrescat lo front, escampant la boyrina de las maléficas ideas

No recordo be per quins carrers he passat per arribar á casa, ni sé si pel camí algún amich m'ha saludat.

No sé res de res. Caminava d'esma.

Lo que sé solsament es que are que 'm trobo á casa devant per devant del quarto de ma filleta endormiscada esperant com espera la medicina que l'ha de vivificar, me veig lo més imbécil dels homes, lo més miserable dels pares. Lo fet no te adob de cap mena, no te aminorament en res.

Per molt que regiri tots los recones de la meva conducta d'avuy, no puch trobar gota de defensa en art ó part.

Soch més vil, més lladre que 'l que surt á robar en una carretera. Aquell quan menos se juga la vida. Jo m'he jugat la vida d'una criatureta innocenta de tota culpa.

No tinch perdó ni de Deu ni dels homes.

No tinch més recurs que 'l canó d'una pistola.

(Aixecantse)

Una bala de plom es tot lo que verdaderament me mereixo.

Viurer ab lo remordiment d'una falta capital sería en etern patir que no podría soportar. Confesso ma cobardía.

Tot lo valor que he demostrat per consumir lo fet de jugarme fins l'última pesseta de la setmanada, ara s'ha tornat por de viurer afrontant las miradas de ma filleta febrosa per lo mal que se la menja viva.

Soch home vensut.

Ser inútil.

Arbre caygut, mort, estellós. Llenya pel foch, quals cendras han d'esventarse perque no 'n quedí recort ni engruna de malefici.

Sí, sí: no perdém temps. Aquestas cosas no cal filosofarlas gayre. Val més posarlas en práctica que no pas destriarlas en pró ó en contra.

(De la calaixera treu una pistola)

Aquí tinch l'arma. Un cop segú y prou.

Al pols.

(Monta la pistola y apuntantse al front).

UNA VEU DE NENA. — *(Dins)*. Papá, papá.

JAUME. — Eh! ¡Qué 'm crida!

VEU. — Papá, tinch sed.

JAUME. — ¡Qué sento! ¡La veu de la meva filleta!

¡Oh! ¡Deu del cel! ¡Qué anava á fer!

¡Matarme per deixarla en lo mon totalment abandonada! ¡No n'hi ha prou ab lo que he fet que encare anava á ferla hórfana de pare suicida! ¡Pobre filleta meva!

Perdónam, perdónam... No sabía lo que 'm feya. .
No sabía que . ¡Oh, quin horror!

(Llensant l'arma).

¡Lluny de mí, arma fatal!... ¡Bogeria dels sentits!
Gracias, angelet enmalaltit. Filleta del cor. Sospir
de l'ánima.

Gracias.

Jo 't malbaratava la vida, y 'tu ab veu inspiració
del cel, salvas la meva.

Terrible llissó á la grandesa dels *homes*.

(Cau abatut á la taula. Pausa).

La desesperació d'are es inútil, es imbécil. La
solució dels més grans conflictes no 's troba pas en lo
plom d'una pistola, no.

Las solucions dels mals está en la regeneració
dels homes. La humanitat no es tant dolenta com
diuhen.

L'amistat existeix.

A ella dech ampararme per sortir del mal pas en
que 'm trobo. Los homes tenen cor. Tenen fills. Ja
que no per mí, que res me mereixo, per ells me
salvarán.

¡Quin pare no salva á un altre pare quan per los
fills demana socorro! En aquest punt de la vida las
feras mateixas se condolen ellas ab ellas.

En quan á mí, may de la vida he fet cap jurament,
més ara juro ab tota solemnitat al peu del llit ahont
jeu ma pobre filleta, que, cego quedí per sempre
més al devànt mateix de la primera taula de joch en
que jo torni á posarhi els ulls.

La setmanada del obrer deu esser sagrada per
l'obrer mateix.

Per la salut de ma filleta enmalaltida, juro que per mí ho serà.

(Estenent los brassos vers al quarto de sa filla)

 Tornar jo   una taula de joch? No.  May m s!
 May m s!

FI

